

מטרת התפילה חיבור לבורא עולם

פתח דבר:

נעסוק בשאלה היסודית בענין התפילה אשר כבר נתקשו בה רבים מגדולי ישראל.

מה מועילה התפילה?

בספר העיקרים (מאמר ד פי"ח) הובאה טענה זו, וז"ל: "וזה שהם אומרים שלא ימלט הדבר מחלוקה - אם שנגזר מהשם טוב מה על איש... ואם נגזר אין צריך תפילה, ואם לא נגזר איך תועיל התפילה לשנות רצון השם לגזור עליו טוב אחר שלא נגזר"?

וכעין זה הקשה המהר"ל זצ"ל (נתיב התפילה פרק ב): "ויש שואלין על התפילה, אם ראוי האדם שיתן ה' יתברך אליו הדבר שהוא מתפלל למה לא יתן אליו בלא תפילה? ואם אין ראוי אליו, אם כן אף אם יתפלל ויבקש, וכי בשביל תפילתו יתן אליו"?

כתשובה על שאלה זו נאמרו ביאורים רבים אשר המה נדבכים עיקריים בעניני התפילה, וודאי שכולם אמת. אמנם ברצוננו במאמר הבא להשקיף על הדברים מזווית שונה מעט, ונבאר את הדברים בעזה"ת.

וכאשר נבין מהי המטרה הפנימית של התפילה, ממילא יעלה בידינו כי אין לשאלה זו מקום כלל וכלל.

ב. תפילה דייליה

"תפילה" - מלשון חיבור

הנה השורש של השם "תפילה" הוא מלשון חיבור, וכמו שפירשו המפרשים על הפסוק (בראשית ל, ח): "ותאמר רחל נפתולי אלוקים נפתלתי", כלומר - התחברתי.

עוד יש סמך לזה מלשון הגמרא במסכת כתובות (דף סב:): "רוצה אשה בקב תיפלות מעשרה קבין ופרישות" - ופירש"י זצ"ל: "תיפלות" - "להיות בעלה עמה". הרי לנו מכאן שתפלות הוא מלשון חיבור.

ותמצית הענין כפי שיתבאר להלן: הקב"ה רוצה כביכול "קשר" עם בניו, והקשר נוצר באמצעות התפילה המשמשת ככלי לחיבור של בני ישראל עם אביהם שבשמים.

ומאחר ומטרת התפילה היא להתחבר עם הבורא יתברך, להתקרב אליו ולהידבק בו, הלוא גם אם לא תתמלא בקשתו, ותפילתו לא תיענה כלל, מכל מקום המתפלל כבר השיג את המטרה שבתפילה - ההתקרבות והחיבור הישיר לאביו שבשמים!

"אין לי זמן לחשוב על הקב"ה"!!!

ובני האדם אינם מודעים מספיק לכך שזו היא מהות התפילה.

וכפי שמסופר על אדם שסח לחבירו בהתרגשות רבה: "הלילה חלמתי שאני מדבר עם הקב"ה"!

החבר לא הבין מהיכן נובעת ההתרגשות הגדולה: "הלא שנינו במסכת ברכות (דף נה:): "אין מראין לאדם בחלומו אלא מהרהורי לבו" - מן הסתם הרהרת בבורא עולם ולכן חלמת אודותיו"!

חבירו לעומתו לא נתן לו לקלקל את שמחתו, וכך ענה לו: "מה אתה מדבר? מתי יש לי פנאי לחשוב על הקב"ה?!"

בבוקר אני מתפלל - אין לי זמן לחשוב על הקב"ה. מיד אחר כך אוכל אני ארוחת בוקר, מברך ברכת המזון ויוצא אני במהירות ללמוד בכולל,

מטרת התפילה - חיבור לבורא עולם ג

אחר כך - תפילת מנחה, ארוחת צהרים, כמה סידורים ושוב חזרה בלימוד, ובגמר הסדר - תפילת מעריב, ומיד מחכה לי ה"כולל ערב"...

עכשיו תאמר לי: עם סדר יום עמוס כזה, מתי נותר לי פנאי לחשוב על הקב"ה?!...!

המעשייה נשמעת אומנם משעשעת ומגוחכת, אבל בעוונותינו הרבים, מדובר במציאות יומיומית. בני אדם אינם מכירים בכך כי המטרה של התפילה היא החיבור והקשר בינינו ובין הבורא יתברך.

וכבר אמר המשגיח רבי נתן וואכטפויגל זצ"ל: אנשים אינם מבינים שהתפילה היא האמצעי לקבל את השייכות הגדולה ביותר עם הקב"ה. וכמו שאמר אליהו הנביא (מלכים א' יז, א): "חי ה' אשר עמדתי לפניו" - והיינו תפילה, וכמו דאיתא במהרש"א (מס' סנהדרין דף קז:), ועל דרך מה דאיתא במסכת ברכות (דף ו:): "ויעמוד פנחס" - אין עמידה אלא תפילה!"

כיצד שימח המלך את לב בנו?...!

על מנת להחדיר את הדברים לעומק לבנו מהי מטרת התפילה, נציג על כך משל:

למלך גדול היה בן יחיד. המלך חפץ בכל מאודו להכשירו למלכות על מנת שביום מן הימים יהיה מסוגל לרשת את כסאו. ובכן ביום אחד הוא אמר לבנו: היות ורוצה אני להכשירך למלכות, מעתה אני ממנה אותך לשמש כשר גדול המעורב בכל עניני הממלכה, וכך תרגיל את עצמך תוך כדי התפקיד, למשול על כמה מדינות.

הבן בשמעו את דברי אביו המלך, שמח מאוד על ההצעה, אך מאידך עלה בלבו צער גדול, כי מעתה יהיה עסוק וטרוד במלאכתו במשך כל שעות היום, ושוב לא יוכל לראות את פני אביו כמקדם, ולא יזדמן לו לשוחח עמו בכל עניניו, וממילא שמחתו ותענוגו מהולים בעצב.

ויהי כראות אביו המלך את צערו הרב אמר לו: "יש לי רעיון נפלא עבורך, אמנה אותך למשרה חשובה, וחלק מהדרישות שלה שעליך לבוא

ד תפילה דיליה

למעוני כמה פעמים ביום על מנת למסור לי כל הפרטים והחדשות במסגרת תפקידך, וכך נשתעשע יחד כל יום ויום, והקשר בינינו יהיה תמיד.

כמובן ששמחת הבן לא ידעה קץ, וכך הוא נכנס לתפקידו ברוב סיפוק וחדוה, כשכל יום ויום הוא יוצא ונכנס לבית אביו על מנת למסור לו כל אשר נדרש, ובהיותו כבר במחיצת אביו כמובן שהוא ניצל את ההזדמנות בכדי לספר לאביו את כל הקורה עמו, ולא חסך מאומה מלדבר עמו על כל אשר על לבו, עד שנפשו נקשרה בנפש אביו הדק היטב, וכך התהלך מלא שמחה ועונג על ההזדמנות שניתנה לשהות בקרבתו של אביו המלך ולשוחח עמו ככל אשר יחפוץ.

הנמשל מובן - הנשמה הקדושה של כל אחד ואחד מאתנו יושבת ומתענגת בגן עדן על שולחן אביה - זהו הקב"ה מלכו של עולם. ואז בורא עולם מקבל את ההחלטה הקשה כי יש לשלוח את הנשמה לעולם הזה הרחק מאביה בכדי שתהיה מוכשרת וראויה לשכר ותענוג גדול ונפלא אשר אין לשער. אמנם לתענוג האמיתי והנצחי הלזה ניתן לזכות רק באמצעות העמידה בניסיון - קיום תורה ומצוות בזה העולם.

וכאשר הקב"ה מצוה עליה לרדת לעולם הזה על מנת להתעלות ולזכות בעתיד לקרבת השם, הנשמה הקדושה שמחה מאוד על ההזדמנות, אך מאידך - צערה רב מאוד כי קשה לה להפרד ולהתרחק מאביה שבשמים אשר היתה תמיד קרובה אליו ונהנתה מזיו שכינתו, ומעתה יחסר לה כל זה.

ויהי כראות הקב"ה את גודל צערה נעתר לה והוא אומר לה שיעניק לה מצוה אחת מיוחדת במינה, והיא "תפילה" - אותה תקיים שלוש פעמים ביום. מגדרי המצוה - להגיע לבית הכנסת - מקום פלטרין של מלך, ובעת זו הקב"ה שומע ומאזין לכל דבריו.

נמצא כי זהו הזמן בו נוכל לשוחח לפניו את כל מה שבלבנו, לבקש על כל מה שנצרך לנו, להודות לו על כל הטובות שמטיב עמנו - זה הזמן בו נוכל להתקרב אליו ולהידבק בו, זוהי השעה בה הקשר עמנו מתחזק יותר, וזהו החיבור הגדול ביותר אליו יתברך.

מטרת התפילה - חיבור לבורא עולם ה

היסוד של תפילה - התחברות והתקרבות אליו יתברך, וקשר תמידי בין ישראל לאביהם שבשמים.

מדוע יש להודות על מה שחסר לנו?...

על פי מה שנתבאר נוכל ליישב הערה רבתי.

יש לשאול בנוסח הברכה: "בורא נפשות רבות וחסרוןך", מדוע יש להודות על "חסרוןך" - על מה שחסר לנו? הלוא אדרבה אם הקב"ה ברא את האדם שיהא צריך לאכול ולשתות אם כן בדין הוא שיכין לו את צרכיו. ומדוע באמת הקב"ה ברא את האדם באופן שיהיה זקוק תדיר לצרכים שונים, ולא ברא אותו כמלאך אשר איננו צריך לא לחם ולא מים (עי' חת"ס זצ"ל בספרו תורת משה פ' עקב שהתקשה בזה)?

אך האמת יורה דרכו, כי זה חלק מחסדי ה' יתברך אשר תמיד מטיב עמנו והוא רצה שנהיה קרובים אליו, ועל כן הרבה את צרכינו על מנת שנבקש רחמים מאתו יתברך על כל צעד ושעל בחיינו, ונודה לו על כל הטובות שגמל עמנו, וממילא נהיה דבוקים בו יתברך וקשורים עמו בקשר אמיץ ותמידי.

נמצא אם כן שה"חסרונות" הם הטובה והברכה הגדולה ביותר שיכולה להיות, כי זה הגורם לנו להתקרב ולהתחבר אליו יתברך. ועל זה אנו מודים ומברכים: "בורא נפשות רבות וחסרוןך" - הודאה על החסרונות שנבראנו בהם, כי על ידם זוכים אנו לקרבה ולהתחברות אליו יתברך!

"ועפר תאכל כל ימי חיידך" - ברכה או קללה?

על פי הנתבאר, נוכל להבין כמין חומר מהו עומק קללת הנחש: "ועפר תאכל כל ימי חיידך" (בראשית ג, יד). ובמושכל ראשון לכאורה מדובר בברכה ולא בקללה, כי הלוא בכל מקום שהולך מזונותיו מצויין, ומהי הקללה בזה?

אבל האמת בכך שהנחש קיבל את פרנסתו לדורי דורות ללא כל מאמץ מצדו, אין לך קללה גדולה מזו, כי הקב"ה בעצם אמר לנחש: אין אני רוצה

ז תפילה די ליה

שום חיבור וקשר עמך, אלא קח את מזונותיך ואל תזדקק לפנות אלי (וכך מטו משמיה של הגאון הרבי רב בונים מפשיסחא זצ"ל).

ביאור הדברים: על ידי שיש לאדם חסרון כל שהוא - הוא נצרך להתפלל אל הקב"ה, וכך הוא מייצר קירבה וקשר אליו יתברך, וזוהי הברכה שאנו מברכים אותו יתברך: "בורא נפשות רבות וחסרון", מה שאין כן הנחש התקלל שלא יהא לו שום צורך לבקש מידי הקב"ה את פרנסתו כי מזומנת היא לו בכל מקום בו הוא נמצא. והריחוק מעל פניו של הבורא יתברך - אין לך קללה גדולה מזו!

"מפני מה לא ירד להם לישראל מן פעם אחת בשנה?"

יסוד זה כבר מבואר בדברי הגמרא במסכת יומא (דף ע"ו): "שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחאי: מפני מה לא ירד להם לישראל מן פעם אחת בשנה? אמר להם: אמשול לכם משל למה הדבר דומה: למלך בשר ודם שיש לו בן אחד, פסק לו מזונותיו פעם אחת בשנה, ולא היה מקביל פני אביו אלא פעם אחת בשנה. עמד ופסק מזונותיו בכל יום. והיה מקביל פני אביו כל יום. אף ישראל, מי שיש לו ארבע וחמשה בנים היה דואג ואומר: שמא לא ירד מן למחר ונמצאו כולן מתים ברעב. נמצאו כולם מכוונים את לבם לאביהן שבשמים".

וכמו שביארנו - החיסרון וההעדר מעורר אותנו להתפלל, ובאמצעות התפילה אנו זוכים להתחבר ולהתקרב אליו יתברך.

זאת היא המטרה הנפלאה שטמונה בתפילה! קירבה ודיבוק לה' יתברך!

מטרת הצרות - לעורר את הקשר עם הבורא יתברך

לא רק מה שנחסר לנו נועד לעורר אותנו לקשר עם הבורא יתברך, אלא גם הצרות המתרחשות על האדם מטרתן שאדם יתעורר על ידן ויתפלל להקב"ה, ובזה יעצים את החיבור עמו יתברך.

ומצינו סימוכין לכך בדברי חז"ל במדרש רבה (שמות כא, ה): "מהו ופרעה הקריב"? אלא שהקריב את ישראל לתשובה שעשו. אמר רבי ברכיה: יפה

מטרת התפילה - חיבור לבורא עולם ז

היתה הקרבת פרעה לישראל ממאה צומות ותפילות, למה? שכיון שרדפו אחריהם וראו אותן, נתייראו מאוד ותלו עיניהם למרום ועשו תשובה והתפללו.

ממשיך המדרש ושואל: "ולמה עשה הקב"ה להם כך? אלא שהקב"ה מתאוה לתפילתן של ישראל. אמר רבי יהושע בן לוי, למה הדבר דומה? למלך שהיה בא בדרך והיתה בת מלכים צועקת לו: בבקשה ממך הצילני מיד הלסטים! שמע המלך והצילה. לאחר כמה ימים ביקש לישא אותה לאישה, היה מתאוה שתדבר עמו ולא היתה רוצה. מה עשה המלך? גירה בה הלסטים כדי שתצעק וישמע המלך. כיון שבאו עליה לסטים התחילה צועקת למלך, אמר לה המלך: לכך הייתי מתאוה לשמוע קולך.

כך ישראל כשהיו במצרים והיו משעבדים אותם התחילו צועקים ותולים עיניהם להקב"ה, שנאמר (שמות ב, כג): "ויהי בימים הרבים ההם וכו' ויצעקו", מיד "וירא אלוקים את בני ישראל" - התחיל הקב"ה מוציאן משם ביד חזקה ובזרוע נטויה. והיה הקב"ה מבקש לשמוע את קולם פעם אחרת ולא היו רוצין, מה עשה? גירה לפרעה לרדוף אחריהם שנאמר: "ופרעה הקריב", מיד "ויצעקו בני ישראל אל ה'". באותה שעה אמר הקב"ה: לכך הייתי מבקש - לשמוע קולכם".

מבואר מדברי המדרש שכל מטרת הצרות הבאות על אדם - שיתפלל לה' ו"הקב"ה מתאוה לתפילתם של צדיקים", כי המתפלל מתקרב ומתקשר להקב"ה.

רואים מכאן יסוד גדול - היה אומר המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: התפילה איננה אמצעי להינצל מהצרה כפי שרגילים לחשוב, ואילו לא היתה באה הצרה לא היה צורך להתפלל. אלא להיפך! הצרה מתרחשת רק בכדי שאדם יתפלל אל הקב"ה.

אולם ברור שאם אדם מתפלל להקב"ה גם כאשר טוב לו, אזי לא נותרה כל מטרה בהופעתה של הצרה!

נפלא!

ח תפילה דיליה

בבית החפץ חיים זצ"ל כמעט ולא שאלו ברופאים

וגדולי ישראל ידעו סוד זה, וכפי שסיפר בנו של החפץ חיים זצ"ל כי שמע מאמו ע"ה, שבשנים בהן גידלה את הילדים, כמעט ולא שאלה ברופאים, ואם קרה ואי מי מבני המשפחה חלה, החפץ חיים זצ"ל היה מורה לחלק "פוד" (כשמונה עשר קילוגרם) של לחם לעניים, ואחר כך עלה לעליית הגג להתפלל אל הקב"ה - והמחלה סרה!

הוא אשר אמרנו, מטרת הצרה או המחלה - שנתפלל אליו יתברך, וכך נחזק עמו את הקירבה והקשר!

"בכל קראנו אליו" - בכל עת וזמן!

ואם כנים אנו בדברינו, יש להוסיף ולומר: ההתקרבות והחיבור שאנו משיגים באמצעות התפילה, אינו מצטמצם רק בשלושת הפעמים בהם אנו מתפללים את תפילותינו הקבועות, אלא הדבר יכול למצוא ביטוי במשך כל היום כולו, כי בכל פעם שאנו מרגישים איזה חסרון או צער, בכל עת שיש לנו דאגה או בקשה, או אפילו כשברצוננו רק להודות לו יתברך על כל הטובות שגומל איתנו - הלוא יכולים אנו לקוות ולהתפלל אליו יתברך למרות שלא מדובר בתפילה הקבועה על ידי חז"ל, וגם דרך תפילות אלו ניתן להשיג את אותה קירבה ודבקות בו יתברך.

ודבר זה מרומז בפסוק (דברים ד, ז): "כי מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו, כה' אלוקינו בכל קראנו אליו" - הרי מזה שאנו קרובים אליו לא רק בשעות התפילה הקבועות, אלא כל זמן ועת שיהודי פותח את פיו בתפילה וקריאה להקב"ה, הוא מצדו נמצא אליו קרוב ושומע ונענה לתפילתו.

כי הלוא: "בכל קראנו אליו" - בכל עת וזמן!

מה חידש רבי נחוניא בן הקנה בתפילתו?

ולהמתיק את הדברים יש להביא דברי המאירי זצ"ל בענין זה.

המשנה במסכת ברכות (דף כח): אומרת: "רבי נחוניא בן הקנה היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש וביציאתו תפילה קצרה. אמרו לו: מה מקום לתפילה

מטרת התפילה - חיבור לבורא עולם ט

זו? אמר להם: בכניסתי אני מתפלל שלא יארע דבר תקלה על ידי, וביציאתי אני נותן הודאה על חלקי". וכותב על זה המאירי זצ"ל בזה"ל: "הורה בזה שאדם צריך לחדש תפילה על כל דבר שהוא רואה בעצמו שהוא צריך בו לעזר אלוקים, ואז יתמיד מחשבתו בעבודת השם באין פירוד, ואמר על זה החכם: שהיה מתפלל בכניסתו לבית המדרש שלא תארע לו תקלה על ידי הוראתו, וביציאתו היה נותן הודאה למי ששם חלקו בגורלן של תלמידי חכמים".

בספר לפנינו נעבוד (ועד קמג) דקדק מדברי המאירי זצ"ל, כי רבי נחוניא בן הקנה לא חידש תפילה לשעת הכניסה והיציאה מבית המדרש, אלא שכוונתו לומר שבכל פעם שאדם רואה כי הוא נזקק לסייעתא דשמיא - עליו להתפלל מיד להקב"ה שיעזור לו, ולאחר מכן עליו להודות להקב"ה.

אדם לא זקוק להמתין לתפילת שמונה עשרה, אלא אם הוא צריך דבר מה - יבקש אותו ללא שהות מהקב"ה. וכך יתרגל להתחבר לבורא עולם ולהתקשר עמו תמיד!

תפילה - על כל דבר ודבר!

וזו היתה צורת החיים בדורות שלפנינו. גם האנשים הפשוטים, כאשר עסקו בענייניהם, כל דבר שהיו צריכים נשאו את עיניהם לשמים וביקשו ממנו יתברך שיסייע להם בכל צרכיהם.

וכלשונו של השל"ה הקדוש (שער האותיות א' - מז): "כשהולך לעשות איזה עסק, יאמר: אני הולך לעשות זה ברשות השם יתברך ולמען שמו. ויתפלל תפילה קצרה, זו נוסחה: "רבוננו של עולם, בדברי קדשך כתוב לאמר "והבוטח בה' חסד יסובבנו", וכתוב "ואתה מחיה את כולם", חלוק לי מחסדך ליתן ברכה במעשה ידי בפעולה זו".

תפילה שה"חמיו" של שבת יהיה מוצלח!

תלמיד חכם חשוב סיפר פעם על סבתו, שבכל ערב שבת כאשר הטמינה את החמין לצורך סעודת שבת בבוקר, היתה מניחה שתי ידיה על התבשיל

י תפילה די ליה

המוטמן ואומרת: "רבוננו של עולם, אני עשיתי את המוטל עלי בהכנת החמין, מעתה עשה אתה את שלך - שיהיה הוא מוצלח וערב לחיכם של כל בני המשפחה".

נמצא כי על אדם לנצל כל אפשרות שנקרית לפניו במשך היום בכדי להתפלל אל הקב"ה שימלא את מבוקשו, ובד בבד עם המענה הוא יזכה להתחבר ולהתקרב אליו יתברך.

האדם המקורב להקב"ה הוא המאושר בעולם!

אם ננצל כל הזדמנות להתקרב ולהתחבר אל הבורא יתברך, אזי גם נחוש זאת בתוכנו, וכך נהפוך למאושרים ושמחים בצורה שאין להעריך ולדמות, כי עצם הזכייה בקירבה של השי"ת - זה הדבר הטוב ביותר שבנמצא. וכמו שאמר דוד המלך ע"ה בתהלים (עג, כח): "ואני קרבת אלוקים לי טוב" - כי זהו הטוב האמיתי אשר אין למעלה ממנו.

המשגיח רבי נתן וואכטפויגל זצ"ל נהג להמחיש את האושר הגדול של מי שמקורב להשם יתברך - כמו להבדיל, מי שמקורב למלך גדול שיש לו אפשרויות רבות, הלוא אפשר לומר עליו כי "לא חסר לו כלום".

כך אדם המקורב לבורא עולם - לא חסר לו כלום, והוא המאושר בתבל!

ההכרה שעומד לפני הקב"ה - תנאי הכרחי!

אך צריך להבהיר דבר אחד, ברור כי אין הדברים אמורים אלא כאשר האדם מתפלל כראוי, ויודע ומכיר לפני מי הוא עומד, או אז יפיק את התועלת הרצויה - ההתקרבות אליו יתברך. אמנם אם רק יזרוק מילים מפיו בלא שיתבונן בהם כלל, בלי לחוש שהוא אכן מדבר עם הבורא יתברך, אזי ברור כי מתפילות שכאלו לא ישיג שום חיבור ושום התקרבות עם הבורא יתברך.

ועל כן על האדם להתבונן בזה, ולהחדיר במחשבתו ובלבו את הידיעה וההכרה כי בעת תפילתו הוא ממש מדבר עם הקב"ה והוא מאזין לבקשותיו.

בתפילות מעין אלו - אדם מתחבר ומתקשר להקב"ה!

מטרת התפילה - חיבור לבורא עולם יא

הרמח"ל זצ"ל: "הקב"ה מאזין לתפילה "כדבר איש אל רעהו"

וכדאי להביא בענין זה קטע נפלא של הרמח"ל זצ"ל מתוך ספרו מסילת ישירים (פרק יט), וז"ל: "הנה, עיקר היראה היא יראת הרוממות, שצריך האדם לחשוב בעודו מתפלל או עושה מצוה, כי לפני מלך מלכי המלכים הוא מתפלל או עושה המעשה ההוא. והוא מה שהזהיר התנא (מס' ברכות דף כח:): "וכשאתה מתפלל - דע לפני מי אתה מתפלל".

ממשיך הרמח"ל זצ"ל ואומר: "והנה, שלושה דברים צריך שיסתכל האדם ויתבונן היטב כדי שיגיע אל זאת היראה. האחד, שהוא עומד ממש לפני הבורא יתברך שמו ונושא ונותן עמו, אף על פי שאין עינו של אדם רואהו. ותראה כי זה הוא היותר קשה שיצטייר בלב האדם ציור אמיתי, יען אין החוש עוזר לזה כלל.

אמנם מי שהוא בעל שכל נכון, במעט התבוננות ושימת לב, יוכל לקבוע בלבו אמיתת הדבר, איך הוא בא ונושא ונותן ממש עמו יתברך, ולפניו הוא מתחנן, ומאתו הוא מבקש, והוא יתברך שמו מאזין ומקשיב לדבריו, כאשר ידבר איש אל רעהו, ורעהו מקשיב ושומע אליו". עכ"ל.

הרי לנו מהו עיקר התפילה - לדעת שמדברים עמו יתברך ממש, והוא שומע את אשר אנו מבקשים כדבר איש אל רעהו.

גם אם אין בקשתו נענית - מטרת התפילה מושגת!

וכפי שכבר רמזנו בתחילת המאמר - זוהי התשובה לשאלה שפתחנו בה - מה יועילו התפילות לאדם, הלוא אם נגזר עליו שיקבל דבר מה, הוא יקבל זאת גם בלי תפילות, ואם נגזר שלא - גם אם יתפלל מה תועיל לו התפילה? (אמנם כל זה אינו פשוט וכמו שנבאר בעזרה"ת במאמרים הבאים, כי על ידי התפילה ניתן לשנות גם את אשר כבר נגזר, ומאידך גם אם נגזר - ללא תפילה לא מקבלים מאומה).

אך התירוץ מבואר ונפלא, כי גם לו יצוייר שהתפילות לא תועלנה כלל להשגת מבוקשו, אבל סוף כל סוף הוא ישיג על ידי התפילות חיבור

יב _____ תפילה דיליה

והתקרבות לבורא יתברך ויתקשר עמו בקשר אמיץ, וזהו האושר הנפלא ביותר אשר קיים עלי אדמות - "ואני קרבת אלקים לי טוב!"

מדוע האריך אברהם אבינו ע"ה בתפילה על סדום?

ולסיום, נראה להביא ראיה נוספת לכך מהנהגתו של הקב"ה עם אברהם אבינו ע"ה, ונסביר את הדברים בעזרה"ת.

ישנה פרשה מופלאה (בראשית יח, כג-לג) בה אברהם אבינו ע"ה נושא ונותן עם הקב"ה על עתידה של העיר סדום, בה הוא נושא תפילה לשלומה של העיר, וכמו שכתוב: "ויגש אברהם ויאמר" ("ויגש" - מלשון תפילה - עיין רש"י זצ"ל על אתר).

וכך פנה לקונו: "האף תספה צדיק עם רשע, אולי יש חמישים צדיקים בתוך העיר? האף תספה ולא תשא למקום למען חמישים הצדיקים אשר בקרבה?! חלילה לך מעשות כדבר הזה, להמית צדיק עם רשע, והיה כצדיק כרשע, חלילה לך, השופט כל הארץ לא יעשה משפט"?! והקב"ה עונה לו: "אם אמצא בסדום חמישים צדיקים בתוך העיר ונשאתי לכל המקום בעבורם".

המתבונן בפרשה זו ודאי תמה, מהי כל האריכות הלזו? הלוא ברגע שאברהם אבינו ע"ה אמר: "אולי יש חמישים צדיקים בתוך העיר", הקב"ה יכול היה לומר לו: "אין חמישים צדיקים", ומדוע אפוא איפשר לו לומר "חלילה לך"?...

יתירה מזו: לשם מה כל טורח הדברים - אולי יש ארבעים, אולי יש שלושים, אולי עשרים, אולי עשרה? מיד כאשר אברהם אבינו ע"ה אמר: "אולי יש חמישים צדיקים בתוך העיר", ניתן היה לומר לו בפשטות: "אין אפילו עשרה"!

רואים מכאן ענין נפלא: הנקודה העיקרית בתפילה איננה מילוי הצרכים והבקשות, אלא המטרה היא עצם התפילה, כי בכל תפילה ותפילה האדם מתקשר ומתקרב אל הבורא יתברך, ולכן הבורא יתברך נתן לאברהם אבינו

מטרת התפילה - חיבור לבורא עולם יג

ע"ה לבקש ולהעתיר בתפילתו, למרות שמראש ידוע היה שאין בסדום צדיקים כלל - לא חמישים ולא ארבעים, כי על ידי התפילה השיג קרבה וקשר עמו יתברך, ו"הקב"ה מתאוה לתפילתם של צדיקים", ולכן לא עצר בעדו מלהתפלל.

הפלא ופלא!

הוראה למעשה: תפילה בדבקות גם ללא בקשה מיוחדת

ואשר על כן שומה עלינו לדעת כי אין מקום למחשבה המוטעית אצל אנשים רבים, שכאשר "הכל טוב" ואין להם שום חסרון או דבר מעיק - לא בפרנסה ולא בבריאות ולא בשלום בית וכיו"ב, ממילא אין הם חשים בכל צורך לבקש על דבר מה, ואין הם מתפללים אלא "לצאת ידי חובה" וכמצות אנשים מלומדה...

ולא היא! למרות שהכל ברוך ה' הולך כשורה, בכל זאת יש להתפלל מתוך כוונה גדולה ובדבקות, כי בתפילה הוא מתקשר עם הקב"ה ומתקרב אליו.

אמנם כן, לא תמיד יש צורך "לבקש" דבר מיוחד, ניתן גם להתפלל שהשפע המצוי אצלו יימשך ולא יפסק, ולפעמים התפילה נישאת בכדי להודות לו יתברך על כל טובותיו, או לשבחו על גדולתו ונסיו ונפלאותיו.

כי בכל מקרה שלא יהיה, מהות התפילה היא - דיבור וקשר עם הבורא יתברך - מטרה חשובה ונעלית כשלעצמה!

ה' יעזרנו שנוכל להשיג בתפילות שלנו קירבת אלוקים שהרי סוף סוף זו אחת מהמטרות של התפילה - להתקשר עם המלך - מלכו של עולם ולדבר איתו. ואז יתן ה' שיקויים בנו הפסוק "ואני קרבת אלוקים לי טוב".

